

MURKOVA NAGRADA, PRIZNANJE IN LISTINA ZA LETO 2021/2022

Utemeljitelje Komisije za Murkova priznanja

Sestanek Komisije za Murkovo nagrado, priznanja in listine je bil 21. septembra 2022. Komisija je po preučitvi prispelih predlogov odločila, da Murkovo nagrado podeli Mariji Mojci Terčelj, Murkovi priznanji Ani Vrtovec Beno in projektni skupini v sestavi Srečko Ocvirk, Mojca Sešlar, Lidija Udovč (Občina Sevnica), Božena Hostnik (ZVKDS, OE Celje) ter Stanka Glogovič, Aleš Vene in Nives Slemenšek (Posavski muzej Brežice), Murkovo listino za posebne dosežke študentov pa Anuši Babuder.

Murkova nagrada: dr. Marija Mojca Terčelj

Marija Mojca Terčelj, rojena 1. 1958 v Ljubljani, je leta 1988 diplomirala iz etnologije in filozofije na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani (FF UL). Med letoma 1988 in 1992 je bila mlada raziskovalka na Oddelku za etnologijo FF UL, kjer je tudi magistrirala in doktorirala pod mentorskim vodstvom pokojnega prof. dr. Zmaga Šmitka. Že leta 1988 je za zasnovo kasneje izdane monografije *Etnološka topografija slovenskega etničnega ozemlja – 20. stoletje: Občina Sevnica* prejela Prešernovo nagrado za študente.

Po službi na Upravi RS za kulturno dediščino se je leta 1997 zaposlila v Slovenskem etnološkem muzeju ter se lotila urejanja predmetov in drugega materiala iz neevropskih dežel. Najprej se je posvetila tako imenovani Baragovi zbirki, ki jo je znanstveno ovrednotila in jo predstavila javnosti z odmevno razstavo Kabinet čudes? Baragova zbirka predmetov iz Severne Amerike: korak od kabineta čudes k moderni znanstveno-raziskovalni zbirki. Razstavo je dopolnila še z istoimenskim z katalogom. Kasneje je v sodelovanju z dvema mednarodnima strokovnjakoma za indonezijski tekstil in senčne lutke ovrednotila še Beblerjevo indonezijsko zbirko in jo dopolnila s katalogom. Za svoje delo je prejela Valvasorjevo priznanje.

Po letu 2004 se je redno zaposlila kot docentka na Fakulteti za humanistične študije Univerze na Primorskem v Kopru, kjer še vedno poučuje, in letos je za svoje delo prejela Zlato plaketo Univerze na Primorskem. Njeno znanstveno odličnost in usmerjenost v komunikacijo z javnostjo pa potrjuje tudi nagrada Slovenske znanstvene fundacije Prometej znanosti za odličnost v komuniciranju, in sicer za »izjemno dragocen prispevek komuniciranja znanstvenih dosežkov s področja kulturne antropologije s široko zainteresirano javnostjo v Sloveniji in po svetu«.

Marija Mojca Terčelj je bila tudi strokovna koordinatorka mednarodnega interdisciplinarnega programa »Latinsko-ameriške študije« Podiplomske šole UP. Je gostujoča

profesorica na Sektorju za Latinsko Ameriko in Karibe na Univerzi v Beogradu. Je prejemnica prestižne štipendije »Genaro Estrada«. Redno sodeluje tudi z več univerzami in muzeji v Paragvaju, Čilu in Mehiki.

Leta 2019 je bila kot naša največja poznavalka življenja staroselske kulture v Južni Ameriki glavna izvajalka projekta Dr. Branislava Sušnik in sodobniki – ambasadorji slovenske znanosti v Južni Ameriki. Zaradi muzeološkega znanja, obvladovanja koordinacijskih in organizacijskih veščin in tekočega znanja španskega jezika je lahko s skupaj z drugimi sodelavci sodelovala pri pripravi mednarodno odmevne razstave La Doctora: življenje in delo slovenske znanstvenice v Paragvaju. Za svoje delo je bila med prejemnicami najprestižnejše muzejske nagrade ICOM Slovenija, ki jo podeljuje Mednarodni muzejski svet (ICOM).

Marija Mojca Terčelj je svoja spoznanja, ki jih je lahko pridobila le z zavzetim terenskim delom, objavljala v vrsti znanstvenih in strokovnih publikacij.

Dobila je podroben uvid v aktualne kolonialne in postkolonialne socialne politike. S svojim delom se je dotaknila še ene pereče tematike - kratenja in kršitev človekovih pravic ter s tem povezane teme o staroselskem etničnem gibanju za kulturno neodvisnost. Usmerjena je bila tudi v preučevanje sodobnega indigenizma in v vprašanje asimilacijskih politik. Raziskovala je zgodovino mehiške etnologije in antropologije in seveda kulturo mehiškega staroselskega prebivalstva. Rezultate svojih raziskav je predstavljala tudi publikacijah s poljudno vsebino, v radijskih in televizijskih oddajah in v intervjujih.

Marija Mojca Terčelj je ena tistih etnologij in kulturnih antropologij, ki je vidno vpeta v mednarodni znanstveno-raziskovalni prostor. Razdalja med njeno matično državo in terensko raziskovalnim prostorom ni bila ovira, da si ne bi nabrala bogatih terenskih izkušenj ter delovala tako v različnih državah Južne Amerike kot doma.

Slovensko etnološko društvo ji za njeno življenjsko delo podeljuje Murkovo nagrado.

Murkovo priznanje: dr. Ana Vrtovec Beno

Ana Vrtovec Beno je bila za kratek čas zaposlena v Notranjskem muzeju Postojna kot kustosinja etnologinja. Leta 2020 sta jo Notranjski muzej Postojna in Zavod Znanje Postojna povabila, da se kot zunanja sodelavka pridruži projektu revitalizacije Salona Ozbič ter opravi druge strokovne naloge. Ana Vrtovec Beno je v okviru projekta revitalizacije prostora pripravila etnološko razstavo o zgodovini brivske ob-

* Tomaž Simetinger, dr. etnologije, asistent v Evropskem parlamentu; tomaz.simetinger@gmail.com.

rti na Slovenskem, pripravila popis in izbor predmetov ter zasnovala postavitev razstavnega prostora. Kot strokovnjakinja je na podlagi raziskave za Salon Ožbič pripravila še elaborat z dodatnimi vsebinami na temo brivsko-frizerske obrti na slovenskem, kar Salonu omogoča oblikovanje dodatnih vsebin v prihodnosti. Prav tako je aktivno sodelovala z muzejsko pedagoginjo Tino Poljšak pri zasnovi pedagoško-andragoškega programa in oblikovanju interaktivnih delavnic. Kot strokovnjakinja s področja etnologije je svetovala tudi TIC Postojna pri razvoju turističnih produktov, ki temeljijo na tradiciji brivsko-frizerske obrti in na zgodbi družine Ozbič. Tako se je Ana Vrtovec Beno aktivno vključila v vsa področja revitalizacije legendarnega salona in s tem pomembno pripomogla k uspehu te zgodbe tako na lokalni kot na širši nacionalni ravni.

Posebej pa velja izpostaviti tudi njen doprinos k uspešni promociji stroke in samega salona, saj kot strokovnjakinja za zgodovino in dediščino revitaliziranega salona skupaj z najemnikom, brivcem Luko Nebcem, še danes skrbita za javno podobo salona in komuniciranje z mediji. Medijski odziv od odprtju in kasneje je bil izjemno velik, o čemer priča vrsta člankov ter radijskih in televizijskih oddaj o tej temi. S tem je Ani Vrtovec Beno nedvomno uspelo približati etnološko stroko tudi širši javnosti.

Ana Vrtovec Beno je s sodelovanjem pri projektu revitalizacije salona potrdila svoj smisel za etnološko stroko in za odkrivanje skoraj pozabljenih obrti in znanj ter dodala dragoceno poglavje etnologije in kulturne dediščine brivske obrti na slovenskem. S svojim zavzetim delom in vidnimi rezultati je izkazala poklon in spoštovanje obrtniški tradiciji, kulturni dediščini ter kolektivnemu spominu lokalne skupnosti.

Zaradi vsega naštetega ji Slovensko etnološko društvo podeljuje Murkovo priznanje.

Murkovo priznanje: projektna skupina za obnovo Brivsko-frizerskega salona Kreutz v Sevnici

Obnova edinstvenega več kot sto let starega Brivsko-frizerskega salona Kreutz v Sevnici je primer dobre prakse, v kateri je sodelovalo več deležnikov. V t. i. projektni skupini za obnovo salona Kreutz so imeli glavno vlogo Srečko Ocvirk, Mojca Sešlar in Lidija Udovč iz Občine Sevnica; Božena Hostnik, etnologinja konservatorica z Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Celje; ter Stanka Glogovič, Aleš Vene in Nives Slemenšek iz Posavskega muzeja Brežice. S skupnim, neprekinjenim, zelo uspešnim dveletnim sodelovanjem so vse tri ustanove z rezultati pokazale, da ne gre zgolj za prenovo lokala, temveč za spoštovanje obrtniške tradicije, kulturne dediščine ter individualnega in kolektivnega spomina lokalne skupnosti. S prenovo salona Kreutz vračajo skupnosti del izjemne kulturne dediščine. Vsi trije partnerji so

se vključili v projekt z namenom, da predstavijo in ohranijo dragoceno lokalno dediščino ter s tem vsaj delno oživijo tudi brivsko-frizersko obrt.

V obdobju več kot stoletnega (1900–2003) neprekinjenega delovanja je bil salon cenjen in spoštovan med občanami in občani. Čeprav so ga po letu 2003 zaprli, so bili v njem še vedno shranjeni predmeti in pripomočki, ki so jih uporabljali zaposleni v salonu. S prenovo Brivsko-frizerskega salona Kreutz so sodelujoči pri projektu kulturno dediščino še bolj približali ljudem. Zato velja za edinstven primer tovrstne kulturne dediščine v regiji Posavje in je eden izmed le dveh takšnih salonov v Sloveniji. Z njegovo ureditvijo in ohranitvijo želijo Sevnici obogatiti kulturno-turistično ponudbo starega mestnega jedra Sevnice.

Ponovno obujeni Brivsko-frizerski salon Kreutz s svojo muzejsko podobo *in situ*, v kateri se prepletajo različna časovna obdobja njegovega delovanja, predstavlja pomembno kulturno dediščino Sevnice ter Slovenije. Projektna skupina je s skupnim prizadevanjem, delom ter spoštovanjem strokovnosti in kompetenc izvedla projekt, ki predstavlja dosežek in presežek v slovenskem prostoru ter bogati, promovira, pozicionira in osmišlja snovno in nesnovno dediščino, zato ji Slovensko etnološko društvo podeljuje Murkovo plaketo.

Murkova listina za dosežke študentov: Anuša Babuder

Anuša Babuder je študentka 1. letnika 2. stopnje Oddelka za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. V diplomskem delu, ki je nastajalo pod mentorstvom dr. Mihe Kozoroga, je raziskovala prostorske razsežnosti šolanja na Srednji šoli za oblikovanje in fotografijo v Ljubljani. Diplomsko delo, ki ga je zagovarjala septembra 2021, je kasneje razvila v znanstveni članek v tujem jeziku, ki je že prestal recenzentski postopek in bo letos izšel v češki reviji za urbano antropologijo *Urban People*.

Anuša Babuder je sodelovala tudi pri organizaciji več znanstvenih in drugih etnoloških dogodkov. Tako je sodelovala pri nastajanju mednarodnega znanstvenega simpozija o antropologiji podjetništva ter pri projektu *Active 8 Planet*, ki se je z uporabo etnografske metode posvečal vprašanju mobilnosti in souporabi avtomobilov, o čemer je pripravila tudi samostojni prispevek.

Anuša Babuder je tudi tutorica na Oddelku za etnologijo in kulturno antropologijo ter je pomagala pri organizaciji več študentskih, akademskih in družabnih dogodkov.

Za njeno študentsko udejstvovanje, predvsem pa za njene že zgodnje znanstvene dosežke, ji Slovensko etnološko društvo podeljuje Murkovo listino.